

zeće koje je izradilo rashladne naprave - dalo je izva-
djaču u narudžbi detaljne upute na koji način cijevi mo-
raju biti izrađene i kojim uvjetima u pogledu vodenog i
zračnog tlaka moraju udovoljavati. U narudžbi nije bilo
ni riječi o tome za koju svrhu te cijevi moraju služiti.
Naručitelj je morao znati da te cijevi za brodski rashla-
dni uređaj na amonijak moraju udovoljavati i posebnim
uvjetima, pa je o tome morao upozoriti svoga dobavljača.
Kako ovaj dobavljač nije znao da će cijevi biti upotrije-
bljene za tako specifičnu namjenu, i kako je, uz to, u
svemu postupio prema uvjetima ugovora o dobavi, sud smat-
ra da nije odgovoran za nastali kvar cijevi.

/DMF 1966, str.141/

B.J.

APELACIONI SUD, Paris

Presuda od 15.II 1965.

Sté des établissements Verger-
Deleporte, Sté rouennaise Walon
c/a Sté navale Delmas-Vieljeux,
Sté Socopao i Wharf de Cotonou

Prijevoz stvari morem - Slagač - Špediter - Skrivena mana
robe - Odgovornost brodar, slagača i špeditera - Protest
- Kad se radi o skrivenoj mani robe, protest brodaru mora
biti podnesen najkasnije u roku od tri dana od dana pre-
daje tereta - Ako je teret predan lučkom slagaču koji ra-
di u ime primaoca, ovaj rok počinje teći od dana predaje
tereta slagaču - Propuštanje ulaganja pravovremenog pro-
testa ima za posljedicu pretpostavku da je brodar predao
teret bez oštećenja - O skrivenoj mani tereta radi se kad
je teret smješten u sanduk, pa se roba može pregledati
tek nakon što se sanduk otvori - Slagač koji radi u ime
primaoca dužan je pravovremeno uložiti protest brodaru -
Medjutim bez posebnog primaočevog naloga, slagač nije du-
žan, u svrhu ulaganja pravovremenog protesta, otvarati
sanduke - Slagač nije dužan otvarati sanduke ni kad je na
njima označeno da sadrže lako lomljivu robu - Špediter
nije odgovoran svom komitentu-primaoču za štetu na robi,
ako primalac ne dokaže da je špediter kriv što je lučkom
slagaču bez opaske potvrdio primanje tereta, iako je, na-
kon što je šteta na robi utvrđena, postupio po nalogu
svoga komitenta

Brodar je primio na prijevoz tri sanduka tereta.
Dva sanduka sadržavala su električni materijal, a treći

dokumentaciju za taj materijal. U luci iskrcaja brodar je teret predao lučkom slagaču, koji je robu preuzeo u ime primaoca. Roba je iskrcana 23. i 25.VII 1961, a od skladištara je primaočev špediter sanduke preuzeo 10.VIII iste godine. Kad je roba stigla na konačno odredište, nakon otvaranja sanduka utvrđeno je da su neki dijelovi materijala u dva sanduka oštećeni. Pregled oštećenih dijelova izvršen je 11.VIII, a primalac je 12.VIII uputio protest slagaču i brodaru. Vještaci koji su izvršili pregled utvrdili su da je teret oštećen udarom tokom prijevoza, ali nisu mogli ustanoviti na kojem sektoru puta se to dogodilo.

Primalac tuži brodara, skladištara i špeditera. Brodar da je odgovoran jer je izdao čistu teretnicu, koja okolnost prouzrokuje njegovu odgovornost za štetu nastalu prije predaje robe primaocu. Skladištar odgovara jer da nije, protivno svojoj dužnosti, prilikom iskrcaja robe pregledao sanduke i brodaru pravovremeno protestirao. Špediter napokon da je kriv što je slagaču potvrdio primanje sanduka bez ikakvih ograda u pogledu stanja tereta.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev prema svim tuženicima, a drugostepeni je tu presudu potvrdio.

Sud utvrđuje da se u ovom slučaju radilo o skrivenoj mani tereta, jer je roba bila smještena u sanduke, pa se oštećenje moglo utvrditi samo nakon otvaranja sanduka. Kada se radi o takvoj mani, brodaru se mora podnijeti pismeni protest najkasnije u roku od tri dana od dana predaje tereta. Slagač je preuzeo teret u ime primaoca, pa taj rok počinje teći od dana kad je slagač robu preuzeo. U postupku je utvrđeno da je protest brodaru podnesen daleko nakon izmaka ovoga roka. S obzirom na to pretpostavlja se da je brodar robu predao bez oštećenja, pa je primalac dužan dokazati da je šteta nastala tokom prijevoza. Vještaci su utvrdili da je šteta prouzrokovana udarom sanduka, ali nisu mogli dati odgovor na pitanje na kojem sektoru puta se to dogodilo. Prema tome primalac nije uspio dokazati da je šteta nastala tokom prijevoza koji je izvršio brodar. Na ovo ništa ne mijenja ni okolnost što je brodar izdao čistu teretnicu.

Što se tiče slagača, sud smatra da je on načelno dužan, kad radi u ime primaoca, pravovremeno brodaru uložiti protest. Međutim to nije dužan učiniti samoinicijativno, bez posebnog naloga, ako bi pregled robe predstavljao rizik i prouzrokovao dodatne troškove. Takav je slučaj kad se radi o sanducima koje treba otvoriti radi pregleda robe, pa makar na njima bila oznaka da sadrže lako lomljivu robu.

Ni špediter nije odgovoran. Da bi on bio dužan primaocu nadoknaditi štetu, primalac bi morao dokazati špediterovu

krivnju, što u ovom slučaju primalac nije uspio. Špediter nije kriv za zakašnjelo protestiranje, a niti za to što je bez opaske potvrdio slagaču preuzimanje robe. Osim toga je, nakon što je utvrđeno oštećenje, špediter u svemu postupio po nalogu primaočevu, tj. pobrinuo se da vještaci pregledaju robu, pa je na temelju toga brodaru i slagaču uložio protest u najkraćem mogućem vremenu.

/DMF 1966, str.146/

B.J.

Bilješka. - Slažemo se s gornjom presudom, ali nam se čini da stajalište suda u pogledu dokazivanja činjenice gdje je šteta nastala ne odgovara Konvenciji o teretnici od 1924. godine. Propuštanje pravovremenog protesta, istina, stvara presumpciju da je brodar predao robu kako to proizlazi iz teretnice, pa je tu presumpciju dužan obratiti primalac. Međutim primalac je dužan dokazati samo to da je robu primio u oštećenom stanju, a ne da je šteta nastala tokom puta. Za ovo je odlučna teretnica. Konkretno da li je brodar izdao čistu ili nečistu teretnicu. Kod stavljanja opasaka u teretnicu brodar je dužan pregledati samo vanjsko stanje robe. U konkretnom slučaju, budući da se radilo o sanducima, brodar je s izdavanjem čiste teretnice potvrdio što je, uostalom, u ovom sporu bilo i nesporno, da sanduci nisu imali vanjskih znakova oštećenja. Brodar nije dužan a niti je mogao otvarati sanduke da bi ustanovio stanje robe koja je bila u njima smještena. Prema tome da bi brodar bio odgovoran, primalac je njemu morao dokazati da je robu u sanducima primio u neoštećenom stanju, i to bez obzira da li je uopće ili da li je pravovremeno protestirao. Ovaj dokaz može se načelno izvesti na nekoliko načina, a to bilo da se dokaže u kakvom je stanju roba predata brodaru, bilo posredno utvrđenjem da je oštećenje, s obzirom na svoju prirodu, nastalo tokom prijevoza brodom.

B.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 18.II 1965.

Sté international Aircraft Service Inc.
c/a Sté anonyme Air Cameroun des avions
Meyer et Cie i Cie maritime des Chargeurs réunis

Prijevoz stvari morem - Nadležnost suda - Klausula u teretnici o nadležnosti suda - Krcatelj i primalac - Ako teretnica koju su potpisali brodar, krcatelj i primalac sadrži